

Тема. Урок позакласного читання. Б.Космовська «Позолочена рибка»

Мета: продовжити знайомити учнів з творчістю польської письменниці Б.Космовської. Розкрити глибину образів героїв роману «Позолочена рибка», їх розвиток і становлення; розвивати вміння аналізу художнього твору, образів твору, удосконалювати вміння виразного читання, представлення медіа-проектів, вміння роботи на ПК, розвивати пам'ять, аналітичні вміння ; формувати високі гуманістичні, естетичні ідеали, стійку життєву позицію.

*«Іноді треба спуститися до самого пекла, щоб
потім піднятися до неба »*

Б.Космовська

Хід уроку

I. Організація класу

II. Актуалізація опорних знань учнів

1. Слово учителя

Сьогодні ми продовжуємо знайомство з творчістю Барбари Космовської та її непростю книжкою для молоді «Позолочена рибка», яка стала Книгою року-2007 у Польщі, а також виборола першу премію на Літературному конкурсі ім. Астрід Ліндгрєн. Три книжки письменниці в українському перекладі Божени Антоняк побачили світ у львівському видавництві «Урбіно». Це романи «Буба» (знайомились на попередніх уроках), «Буба: мертвий сезон» і «Позолочена рибка». Твори для підлітків перекладено на інші мови. Барбара Космовська є автором 12 книжок. Зараз працює на посаді доцента кафедри історії літератури романтизму й позитивізму в Поморській академії (Слупськ). Її наукові зацікавлення — передусім література позитивізму та дитяча й молодіжна література (співпрацює із журналом Guliwer, присвяченим цій проблематиці).

III. Мотивація навчальної діяльності

1. Слово учителя

Література для підлітків, якщо вона навмисно не обмежується розважальною метою, покликана висвітлювати великий спектр питань, типових для дорослішання дитини. У підлітковому віці такі аспекти, як самопізнання, місце в родині, стосунки з батьками та друзями, стають актуальними як ніколи. Оточення впливає на підлітків по-різному: часом їхній життєвий досвід може призводити до психологічних та навіть фізичних травм, подолати які можна за умови допомоги з боку сім'ї, близьких та друзів. Безсумнівно, саме розуміння та піклування родини є тими факторами, що допоможуть дитині у віці від 14 до 18 років пережити непрості життєві моменти. У цьому аспекті роман польської письменниці Барбари Космовської — «Позолочена рибка», пропонує вам погляд на проблеми нового, сучасного типу стосунків у родині та його впливу на формування особистості.

2. Проблемне запитання:

У чому ж секрет таланту Барбари Космовської?

Бесіда на виявлення читацького сприйняття твору.

- Які твори Б.Космовської ви прочитали до уроку позакласного читання?
- Над чим розмірковували в процесі читання?
- Кому з героїв симпатизуєте? Поясніть, чому.
- Чи відчутне авторське ставлення до персонажів твору? Яке воно?

IV. Усвідомлення змісту

1. Знайомство з твором «Позолочена рибка» (читати скорочено)

<https://dovidka.biz.ua/pozolochena-rybka-kosmovska-skorocheno/>

2. Робота по теорії літератури

Роман - (фр. **roman** — романський) — літературний жанр, найбільш поширений у XVIII-XX ст.; великий за обсягом, складний за будовою епічний твір, у якому широко охоплені життєві події, глибоко розкривається історія формування характерів багатьох персонажів.

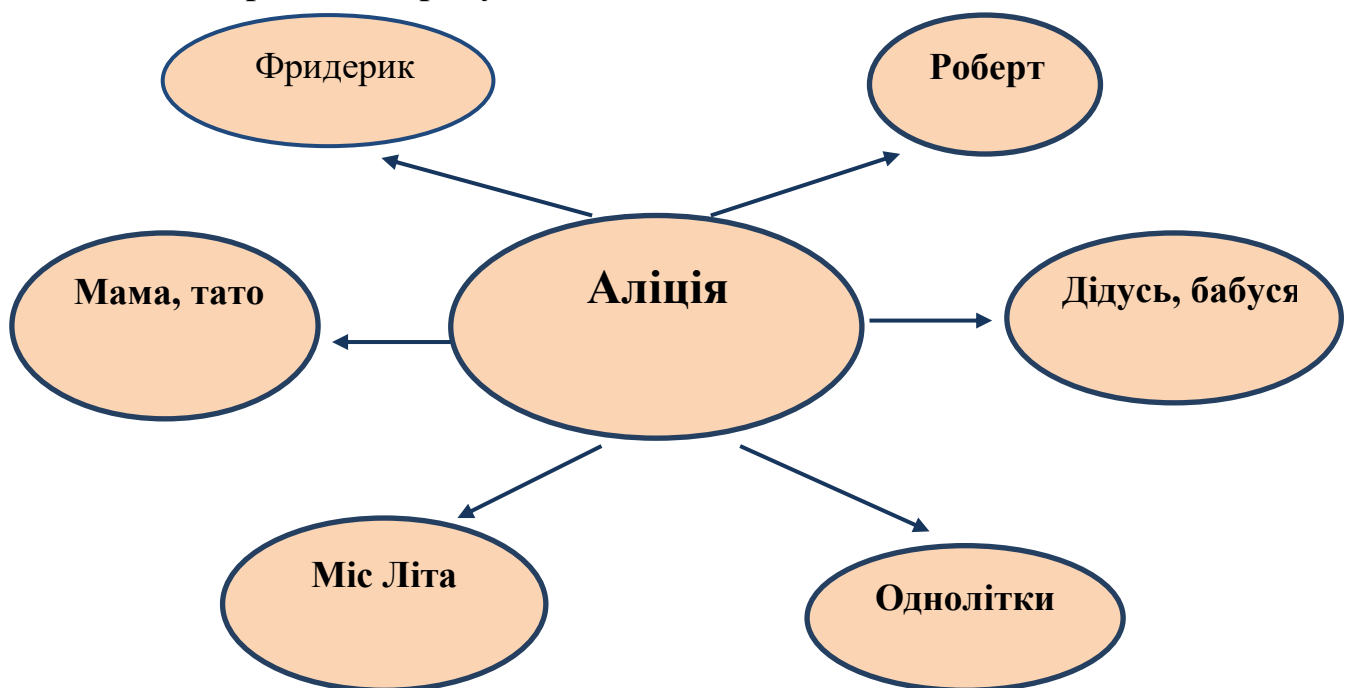
- Визначте тему роману Б.Космовської «Позолочена рибка»

3. Евристична бесіда.

- Перед нами роман. Які його жанрові особливості?
- Якими ми бачимо головних героїв на початку твору?
- Чи такі вони в кінці твору? Чому вони змінюються? Як складаються їх стосунки?

4. Робота над образами роману.

1) Стратегія «Гронування»

2) Характеристики героїв.

Складіть цитатні психологічні характеристики головних героїв роману.

Аліція

Роберт

Фридерик

Сара

Дорця

Батьки

3) Робота в парах.

Стратегія «Сенкан»

Роберт
благородний справедливий
мріє діє кохає
«...хоче полинати за своєю
музикою»

Добре серце

Аліція
ніжна тендітна
сумує бореться перемагає
«Це для мене, він грає для
мене...»

Принцеса «Балакушка»

Кохання
безмежне прекрасне
возвеличує облагороджує підносить
це музика серця
щастя

- Які проблеми піднімає авторка в романі? (*анорексія, наркотики, заробітчання, втрата близьких, байдужість однокласників*)
- Яку роль відіграють у тексті «Листи до себе»? (*показують особисте ставлення Аліції до однолітків, батьків, життя, краще розкривають характер і внутрішній світ героїні*)

4. Образ позолоченої рибки

Бесіда

- Чому у тексті рибка не золота, а позолочена?
- Які бажання загадали б герої? Чому саме такі?

Аліція

1. Я б хотіла жити у дідуся і бабусі
2. Хвилини з Робертом ніколи не закінчувалися

Фридерик

Я б узе хотів додому, а сперсу хотів, щоб Зося погодилася стати моєю дружиною

Роберт

1. Хотів, щоб батько перестав пити
2. Хотів би мати таку силу, яка змушувала б дорослих отямитися, щоб до них повертався розум. І щоб вони самі збагнули, скільки сорому нам завдають

Висновок:

Назва роману Б.Космовської «Позолочена рибка». Якщо «золота рибка» живе у казці і вміє виконувати бажання, то «позолочена» живе у реальному житті, – зоомагазині. У Аліції захворів невиліковною хворобою маленький братик Фридерик і через деякий час помер. Ця обставина робить Аліцію ще дорослішою. Вона усвідомлює: людина не всесильна, і навіть позолочена рибка, яку вона купує, аби втішити братика, не зробить диво.

6) - А тепер я пропоную повернутися до проблемного питання нашого уроку: У чому ж секрет таланту Барбари Космовської?

7).Обговорення фіналу роману.

Бесіда:

- Якими подіями закінчується роман?
- Якою зображена Аліція в боротьбі з життєвими труднощами?
- Які основні проблеми доводиться вирішувати підліткам?
- Що б ви порадили сучасним батькам та молоді?
- Чому роман такий актуальний сьогодні?

Вчитель:

Попри драматизм історії, у ній є оптимізм, що служить фоном і наче огортає центральну тему твору. Дуже тепло авторка зображає стосунки між дідом і бабцею Аліції, їхні почуття, розділену любов головної героїні, а розлучення батьків Космовська подає з гумором: у «Листах до себе» Аліція пише: «Тато почав дзвонити у двері власного помешкання і дзвонити частіше, ніж колись. Дивно, бо раніше таких можливостей у нього було більше. Але, мабуть, так уже і повелося, що дорослі люблять ускладнювати собі життя. І треба бути дорослим, аби все це збагнути».

Попри низку соціальних тем, і деяку ідеалізацію (стосунків, життєвих ситуацій) головна думка цього твору, насамперед, у виборі цінностей. Бо, що є найціннішим для кожного з нас? Звісно, життя. Не матеріальні речі: робота, квартира, машина, а насамперед, життя. Наше та наших близьких. І цей роман варто почитати, аби ще раз у цьому переконатися. Крім того, як зауважила авторка в одному інтерв'ю, кінець «Позолоченої рибки» є відкритим. І для любителів хеппі-енду, можливо, Космовська все ж таки придумає щасливий кінець, бо він теж буває у житті.

V. Рефлексія

Поділіться своїми враженнями від уроку.

- Що цікавого взяли для себе?
- Чим урок запам'ятався?
- Які духовні надбання, винесені з твору, ви хотіли б передати наступним поколінням?

VI. Домашнє завдання

- Написати твір на тему : «Коли любимо, ніщо не є легким».
- Підготуватися до диспуту «Проблеми порозуміння дітей та дорослих» (за вивченими творами).